

■ Opgave 2

Begrotingspolitiek en EMU

Een overheid kan door middel van de belastingtarieven en de overheidsuitgaven begrotingspolitiek voeren en zo de conjuncturele situatie in het land proberen te beïnvloeden. Veel politici zijn van mening dat zo'n begrotingspolitiek anticyclisch moet zijn, maar dat tegelijkertijd de overheidsuitgavenquote* moet dalen. Veel economen zien niets in deze vorm van anticyclische begrotingspolitiek bij een neergaande conjunctuur. Zij wijzen onder andere op het gevaar dat een dergelijk beleid een negatief effect kan hebben op de particuliere investeringen.

* overheidsuitgaven in procenten van het nationaal product

- 2p **6** Leg uit dat volgens de bedoelde politici bij een neergaande conjunctuur de belastingtarieven moeten worden verlaagd om hun doel, stimuleren conjunctuur én verlagen overheidsuitgavenquote, te bereiken.
- 2p **7** Geef een verklaring voor het door de bedoelde economen gevreesde negatieve effect van deze verlaging van de belastingtarieven.

De Economische en Monetaire Unie (EMU) beperkt de mogelijkheden om begrotingspolitiek te voeren: het financieringstekort mag namelijk niet groter zijn dan 3% van het nationaal product. Om aan deze voorwaarde te voldoen, wordt in een EMU-land vastgelegd dat de overheidsuitgaven (exclusief aflossing staatsschuld) jaarlijks mogen groeien met hetzelfde percentage als de trendmatige economische groei**.

** de verwachte gemiddelde jaarlijkse groei van het nationaal product gedurende een bepaalde periode

Over 2004 zijn van de overheid van dit EMU-land de volgende gegevens bekend:

- nationaal product € 315,38 miljard
- belastingontvangsten € 90,76 miljard; overige ontvangsten heeft de overheid niet
- aflossing staatsschuld € 9,25 miljard
- financieringstekort 2,4% van het nationaal product

De trendmatige economische groei bedraagt 4%. In 2005 groeit het nationaal product naar verwachting met 2% tot € 321,69 miljard. De belastingontvangsten groeien in 2005 naar verwachting met 2,5% tot € 93,03 miljard.

- 3p **8** Bereken voor 2004 de overheidsuitgavenquote (exclusief aflossing staatsschuld).
- 2p **9** Zijn de belastingen in dit land proportioneel, progressief of degressief? Verklaar het antwoord.
- 3p **10** Voldoet dit land in 2005 aan de EMU-voorwaarde met betrekking tot het financieringstekort bij de maximaal toegestane groei van de overheidsuitgaven? Verklaar het antwoord met behulp van een berekening.

Opmerking

Indien vraag 8 niet kon worden beantwoord, stel dan bij vraag 10 de overheidsuitgaven voor 2004 op € 98 miljard.